

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński

w sprawie

1) P. K.

oskarżonego z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.,

2) K. P. o

skarżonego z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 lipca 2022 r.,

skarg obrońców oskarżonych

na wyrok Sądu Okręgowego w S.

z dnia 24 lutego 2022 r., sygn. akt IV Ka [...],

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 27 lipca 2021 r., sygn. akt V K [...]

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić obie skargi;

2. obciążyć oskarżonych kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

P. K. został oskarżony o to, że w okresie od dnia 22 czerwca 1999 r. do dnia 25 czerwca 1999 r. w D. w Niemczech oraz w S., wykorzystując uzależnienie od siebie polecił K. P., a następnie kierował dokonaniem przez niego przestępstwa ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci trwałego i istotnego zeszpecenia ciała L. O., którego dokonano w dniu 25 czerwca 1999 r. w S. poprzez oblanie ww.

pokrzywdzonej substancją żrącą, co spowodowało powstanie u niej rozległych i zniekształcających blizn w obrębie powłoki górnej oka prawego powodujących nierówność szpar powiekowych i ograniczoną ruchomość powieki górnej oka prawego, zniekształcającej blizny prawej małżowiny usznej, okolicy podżuchwowej prawej oraz okolicy prawego kąta żuchwy, rozległe, przerośnięte koloidowato blizny grzbietu w okolicy międzyłopatkowej i łopatkowej prawej, a także na całej długości ramienia prawego, na przednio-przyśrodkowych powierzchniach obu przedramion; tj. o czyn z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

K. P. został oskarżony o to, że w dniu 25 czerwca 1999 r. w S. działając wspólnie i w porozumieniu z inną nieustaloną osobą, poprzez oblanie substancją żrącą L. O. spowodował powstanie u ww. rozległych i zniekształcających blizn w obrębie powłoki górnej oka prawego powodujących nierówność szpar powiekowych i ograniczoną ruchomość powieki górnej oka prawego, zniekształcającej blizny prawej małżowiny usznej okolicy podżuchwowej prawej oraz okolicy prawego kąta żuchwy, rozległe, przerośnięte koloidowato blizny grzbietu w okolicy międzyłopatkowej i łopatkowej prawej, a także na całej długości ramienia prawego, na przednio-przyśrodkowych powierzchniach obu przedramion, co doprowadziło do powstania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci trwałego i istotnego zeszpecenia L. O.; tj. o czyn z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 27 lipca 2021 r., sygn. akt V K [...], uniewinnił obu oskarżonych od popełnienia zarzucanych im czynów.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 24 lutego 2022 r., sygn. akt IV Ka [...]- po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez prokuratora - uchylił zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonych P. K. i K. P. przekazał Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Skargi od tego wyroku wywiedli obrońcy oskarżonych.

Obrońca P. K. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił: „ naruszenie przepisów postępowania, a to art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania, w sytuacji gdy w niniejszej sprawie nie jest konieczne przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, a Sąd II instancji dokonał szczegółowej analizy materiału

dowodowego, wyręczając tym samym Sąd I instancji od przeprowadzenia ponownego i niezależnego postępowania dowodowego”.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. jako sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Obrońca K. P. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. „obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 454 § 1 w zw. z art. 437 § 1 i 2 w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez niezasadne uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 27 lipca 2021 roku, sygn. akt V K [...] i przekazanie sprawy oskarżonego K. P. do ponownego rozpoznania, podczas, gdy w sprawie nie zachodziła potrzeba ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, a przesłanką dla uchylenia wyroku nie mogła być jedynie odmienna ocena Sądu Okręgowego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przeświadczenie tego Sądu, co do wydania wyroku przez Sąd I instancji z obrazą art. 7 k.p.k.”.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Obie skargi są oczywiście bezzasadne.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. lub naruszenia art. 437 k.p.k., przy czym w § 2 tego ostatniego przepisu ustanowiono, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu pierwszej instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W oczywisty sposób nie mają racji obrońcy oskarżonych stawiając Sądowi odwoławczemu zarzut obrazu przepisów postępowania, tj. art. 437 § 2 k.p.k., która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, skoro Sąd ten w sposób nad wyraz jednoznaczny, jako na powód orzeczenia kasatoryjnego nie wskazał

bynajmniej na przesłankę w postaci „konieczności przeprowadzenia na nowo w całości przewodu”, lecz na wypadek wskazany w art. 454 k.p.k. Stawiając zarzut naruszenia art. 437 § 2 k.p.k., skarżący, jak gdyby tego nie zauważając, ograniczyli się do wskazania na - ich zdaniem (skądinąd mającego charakter wyłącznie polemiczny) - wadliwość dokonanej przez Sąd odwoławczy odmiennej i niekorzystnej dla oskarżonych oceny dowodów, prowadzącej do podważenia rozstrzygnięcia Sądu meriti o ich uniewinnieniu. To przesądza o bezzasadności obu skarg.

Zauważyć jednak należy, iż w skardze obrońcy oskarżonego P., deklaratywnie tylko, ale jednak, zarzucono także obrazę art. 454 k.p.k.. Tyle, że uczyniono to błędnie. Posiłkując się trafną konstatacją Sądu Najwyższego, że konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zd. 2 in fine k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd I instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie I instancji (tak SN w uchwale z dnia 22 maja 2019 roku, sygn. I KZP 3/19), wywiedziono, że „powyższe oznacza, że nawet pełna przekonania i uzasadniona, lecz subiektywna, ocena dowodów Sądu Odwoławczego, inna niż ocena sądu I instancji, nie mogła doprowadzić do uchylenia wyroku i przekazania Sądowi Rejonowemu S. Centrum do ponownego rozpoznania i to także wówczas, gdy analiza sprawy przez Sąd Odwoławczy prowadzi ten Sąd do wniosku, że zapaść powinien wyrok skazujący”. „To jednak oczywista nieprawda. Tego rodzaju ograniczenie zakresu orzekania w postępowaniu odwoławczym nie znajduje oparcia w przepisach prawa procesowego, a poza tym prowadziłoby do oczywiście nieakceptowalnej z aksjologicznych, funkcjonalnych i systemowych powodów do sytuacji, w której Sąd odwoławczy dochodząc, w uwzględnieniu zarzutów podniesionych w apelacji prokuratora, do przekonania o ich zasadności i do przekonania, że zapaść powinien wyrok skazujący, nie mógłby, wobec zakazu z art. 454 § 1 k.p.k., orzec zgodnie ze swoim przekonaniem. Szerzej nie ma potrzeby rozwijania tej kwestii,

zaś zdumienie budzić musi argumentacja obrońcy zawarta w skardze, że „Zaskarżony wyrok w sposób wyraźny ingeruje w swobodę orzeczniczą sądu meriti. Jego funkcjonowanie w obrocie prawnym oznaczałoby, że sądy I instancji w istocie nie realizują samodzielnie zasady swobodnej oceny dowodów, opartej na logicznym, prawidłowym rozumowaniu oraz wskazaniach wiedzy oraz doświadczenia życiowego, wynikającej z art. 7 k.p.k.. Sposób i ostateczna treść oceny materiału dowodowego, zwłaszcza przy związaniu sądu I instancji wskazaniemi zawartymi w wyroku Sądu Odwoławczego, zdeterminowana jest li tylko poglądem sądu II instancji. Taka sytuacja w zasadzie deprecjonuje rolę sądu I instancji, jako tego sądu, który gromadzi i ocenia materiał dowodowy według własnego, a nie sądu Odwoławczego, przekonania”.

Wszak po to właśnie istnieją, wymuszające wydanie orzeczenia kasatoryjnego a nie reformatoryjnego, reguły „ne peius”, by sposób i ostateczna treść oceny materiału dowodowego, zwłaszcza przy związaniu sądu I instancji wskazaniemi zawartymi w wyroku Sądu Odwoławczego nie była zdeterminowana, **w przypadku wyroku uniewinniającego**, wyłącznie oceną dowodów przeprowadzoną przez ten Sąd.

W przedmiotowej sprawie, Sąd Okręgowy w S., w uzasadnieniu swego wyroku, w sposób jednoznaczny dał - w wyniku dokonanej przez siebie, w granicach zaskarżenia, oceny dowodów - wyraz swemu przekonaniu, że zapaść powinien wyrok skazujący obu oskarżonych a to oznaczało konieczność uchylecia wyroku sądu meriti właśnie z uwagi na reguły „ne peius”.

Natomiast to, czy ocena ta jest trafna, nie może być przedmiotem, z perspektywy argumentacji podnoszonej w tej mierze w skargach, rozpoznania ze strony Sądu Najwyższego w postępowaniu skargowym, gdyż czyniłoby z postępowania skargowego kolejne postępowanie instancyjne. Niewątpliwie kontrola w tym postępowaniu, trafności zarzutów odnośnie do oceny dowodów i dokonanych ustaleń faktycznych, skutkowałaby de facto wprowadzeniem powtórnej kontroli odwoławczej, co w oczywisty sposób sprzeciwia się istocie kontroli w trybie skargi, której zakres ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (zob. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018/3/23). Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po

wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., został precyzyjnie określony przez ustawę. Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania granic możliwych następstw rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy (tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., sygn. akt I KZP 1/19, OSNKW 2019/6/30). To, że zdaniem skarżących nie zaistniały powody dla odmiennej oceny zebranych w sprawie dowodów, skoro wynika ono wyłącznie z własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie ma w postępowaniu ze skargi na kasatoryjny wyrok sądu odwoławczego żadnego znaczenia. Skoro Sąd odwoławczy, na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych w wyniku określonej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego uznał, że zebrane w sprawie dowody powinny prowadzić, przy ich – jego zdaniem – prawidłowej ocenie, do wydania wyroku skazującego, to rzeczywiście obowiązkiem tego Sądu było orzec kasatoryjnie.

Mając więc to wszystko na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, o kosztach za postępowanie skargowe rozstrzygając na podstawie art. 539 f k.p.k. w zw. z art. 527 § 2 k.p.k.

[as]